

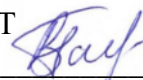
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

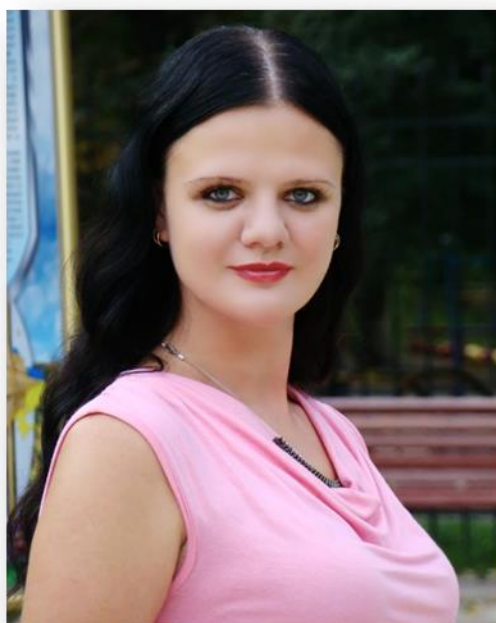
Київський інститут залізничного транспорту

Факультет «Управління залізничним транспортом»

Кафедра «Філософії та історії науки і техніки»

Затверджую

Завідувач кафедри ФІНТ
В.М. Гамалія
Протокол № 9 від 27 квітня 2022 р.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Викладач	Доктор історичних наук ПИЛИПЧУК Оксана Олегівна
E-mail	Oksanapilipchuk78@gmail.com
Навчальна дисципліна	Інтелектуальна власність
Офіційна назва освітньої програми	Транспортні технології (на залізничному транспорті)
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	27 «Транспорт»
Спеціальність	275 «Транспортні технології (на залізничному транспорті)»
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	4
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Вибіркова

Мета вивчення дисципліни	Метою вивчення дисципліни є формування у студентів знань та вмінь в області організації створення та правової охорони об'єктів інтелектуальної власності.
Інтегральна компетентність	Здатність особи розв'язувати науково-технічні завдання і проблеми транспортної галузі у сфері професійної та наукової діяльності за певним видом транспортних систем і технологій та у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог
Загальні компетентності	ЗК 03. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня ЗК 07. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні
Спеціальні (фахові) компетентності	ФК 09. Здатність проведення експертизи транспортних пригод за видами транспорту.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Модуль 1

Тема 1. Об'єкти права інтелектуальної власності. Майнові і немайнові права на об'єкти інтелектуальної власності

План теми:

1. Основні положення про право інтелектуальної власності

Історія становлення та розвитку правової охорони результатів інтелектуальної власності в Україні та світі.

Поняття та зміст інтелектуальної власності. Значення інтелектуальної власності. Поняття творчої діяльності.

Види інтелектуальної власності. Результати творчої діяльності як об'єкти правовідносин у сфері інтелектуальної власності. Інші результати діяльності як об'єкти інтелектуальної власності.

Джерела права інтелектуальної власності. Нормативно-правові акти як джерела права інтелектуальної власності. Суб'єкти права інтелектуальної власності. Особисті немайнові та майнові права: поняття, ознаки та види. Володільці прав інтелектуальної власності. Набуття прав володіння та їх охорона. Правове становище роботодавців як суб'єктів інтелектуальної власності. правонаступництво та спадкоємство прав інтелектуальної власності. Держава як володільць прав інтелектуальної власності. Вільні користувачі прав інтелектуальної власності.

Поняття, ознаки та сутність об'єктів права інтелектуальної власності. Ознаки охороноспроможності об'єктів інтелектуальної власності.

2. Нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності

Поняття та об'єкти раціоналізаторської пропозиції. Обсяг правової охорони раціоналізаторської пропозиції. Суб'єкти права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію. Права суб'єктів права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію. Захист права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.

Поняття комерційної таємниці. Обсяг правової охорони на комерційну таємницю. Поняття наукового відкриття. Обсяг правової охорони наукового відкриття.

Література: 1, 2, 13, 14, 17, 18

Ключові слова: право інтелектуальної власності, творча діяльність, суб'єкти права інтелектуальної власності, правонаступництво, спадкоємство, майнові і немайнові права інтелектуальної власності, раціоналізаторська пропозиція, комерційна таємниця, наукове відкриття.

Тема 2. Авторське право і суміжні права

1. Авторське право

Поняття та ознаки авторського права. Авторське право в об'єктивному та суб'єктивному розумінні. Загальна характеристика джерел авторського права. Суб'єкти авторського права. Об'єкти авторського права. Авторське право та право власності на носій авторських прав. Майнові та особисті немайнові права автора. Майнові права володільця. Право слідування та строки охорони авторських прав. Перехід, передавання авторського права. Поняття та ознаки авторського ліцензійного договору. Загальна характеристика окремих видів авторських ліцензійних договорів. Поняття, ознаки, зміст, порядок укладення та виконання договорів на створення, видання, поширення та використання об'єктів авторського права. Відповідальність сторін за неналежне виконання чи невиконання авторських договорів.

Поняття та засоби охорони авторських прав. Загальна характеристика способів захисту авторських прав. Порядок захисту авторських прав.

2. Суміжні права

Поняття та ознаки суміжних прав. Види суміжних прав. Суб'єкти та об'єкти суміжних прав. Виникнення суміжних прав. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкти суміжних прав. Використання виконання, фонограми, відеограми та передачі (програми) організації мовлення. Терміни дії суміжних майнових прав. Реалізація суміжних прав. Поняття та засоби охорони суміжних прав. Загальна характеристика способів захисту суміжних прав. Порядок захисту суміжних прав.

Література: 2, 6, 18, 20, 22, 28, 29

Ключові слова: Авторське право, суб'єкти і об'єкти авторського права, майнові і немайнові права автора, види ліцензій, авторський договір, суміжні права, фонограма, відеограма, передачі організацій мовлення

Модуль 2

Тема 3. Право промислової власності

1. Охорона прав на винаходи, корисні моделі

Поняття та ознаки промислової власності. Джерела права промислової власності та їх загальна характеристика. Правові засади державного регулювання промислової власності в Україні. Набуття та зміст права промислової власності. Поняття та ознаки винаходу як об'єкта промислової власності. Суб'єкти винахідницьких правовідносин, їх права та обов'язки. Підстави виникнення, зміни та припинення винахідницьких правовідносин. Види винаходів. Придатність винаходу для набуття права інтелектуальної власності на нього. Формула винаходу та її правове значення. Порядок отримання патенту на винахід. Поняття та ознаки корисної моделі як об'єкта інтелектуальної власності. Пріоритет винаходу (корисної моделі). Умови патентоспроможності винаходу та корисної моделі. Придатність

корисної моделі для набуття права інтелектуальної власності на неї. Майнові права інтелектуальної власності на корисну модель.

2. Охорона прав на промислові зразки

Поняття та ознаки промислового зразка як об'єкта інтелектуальної власності. Придатність промислового зразка для набуття права інтелектуальної власності на нього. Майнові права інтелектуальної власності на промисловий зразок.

Право попереднього користувача на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Захист права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель та промисловий зразок. Поняття та ознаки недобросовісної конкуренції. Міжнародного правова регламентація захисту від недобросовісної конкуренції.

Види захисту від недобросовісної конкуренції. Правова характеристика недобросовісної реклами, демпінгу, промислового шпігунства та підкупу покупців конкурента. Система органів управління у сфері захисту від недобросовісної конкуренції. Захист від недобросовісної конкуренції.

Література: 2, 7, 8, 19, 23, 31

Ключові слова: право промислової власності, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, патент, патентоспроможність, недобросовісна конкуренція

Тема 4. Засоби індивідуалізації товарів і послуг

1. Охорона прав на торговельні марки. Комерційне найменування

Правова природа засобів індивідуалізації товаровиробників. Поняття та ознаки товарного знаку. Комерційні найменування та їх види. Роль і функції товарних знаків у суспільному виробництві. Види знаків та вимоги, яким вони повинні відповідати, щоб набути правової охорони. Зміст права власності на товарний знак. Особливості дії права на знак. Міжнародно-правовий захист від комерційних підробок.

2. Охорона прав на зазначення походження товарів

Набуття права інтелектуальної власності на географічне зазначення. Суб'єкти права інтелектуальної власності на географічне зазначення. Права інтелектуальної власності на географічне зазначення.

Література: 2, 9, 10, 17, 18

Ключові слова: торгова марка, комерційне найменування, добре відома марка, географічне зазначення походження товарів

Практичні роботи

Практична робота № 1. Авторське право

Практична робота № 2. Суміжні права

Практична робота № 3. Винаходи, корисні моделі

Практична робота № 4. Промислові зразки

Практична робота № 5. Торгові марки, комерційні найменування

Практична робота № 6. Зазначення походження товарів

Практична робота № 7. Раціоналізаторська пропозиція, наукове відкриття, комерційна таємниця

Практична робота № 8. Комерційна концесія, ліцензії на об'єкти права інтелектуальної власності

Індивідуальні завдання

Контрольна робота

Мета: ознайомлення із теоретичною і законодавчою базою з інтелектуальної власності і отримання навичок у пошуку відповідей в законодавстві, користування юридичною формулою

Завдання:

- ознайомлення з теоретичною частиною, відповіді на контрольні питання;
- ознайомлення з джерелами права інтелектуальної власності;
- вирішення задач.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання	РН-01. Відшукати необхідну інформацію у науково-технічній літературі, базах даних, інших джерелах, аналізувати і об'єктивно оцінювати інформацію у сфері транспортних систем і технологій та з дотичних міжгалузевих проблем РН-03. Приймати ефективні рішення у сфері транспортних систем і технологій з урахуванням технічних, соціальних, економічних та правових аспектів, генерувати та порівнювати альтернативи, оцінювати потрібні ресурси і обмеження, аналізувати ризики РН-13. Організувати роботу персоналу, забезпечувати його професійний розвиток та об'єктивне оцінювання
-------------------------------	--

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль – 40 балів Проміжний контроль – 40 балів Підсумковий контроль – (іспит) – 20 балів
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамен, залік). Підсумкові бали навчальної дисципліни = Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем) + Кількість балів за підсумковим контролем	

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з

			однією незначною помилкою.
80-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками.
75-79		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
65-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками.
60-64		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки.
21-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
1-20		F	«Безумовно незадовільно» теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Цивільний кодекс України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
3. Господарський кодекс України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
5. Кримінальний кодекс України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
6. ЗУ «Про авторське право і суміжні права». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855>
7. ЗУ «Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2415-19#Text>

8. ЗУ «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі». Режим доступу: https://ips.ligazakon.net/document/view/t368700?an=1&ed=2020_10_14
9. ЗУ «Про охорону прав на промислові зразки». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text>
10. ЗУ «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>
11. ЗУ «Про правову охорону географічних зазначень». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-14#Text>
12. ЗУ «Про охорону прав на сорти рослин». Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/T311600>
13. ЗУ «Про охорону прав на компонування напівпровідникових виробів». Режим доступу: https://ips.ligazakon.net/document/view/z970621?an=0&ed=2020_06_16
14. Тимчасове положення про правову охорону об'єктів промислової власності та раціоналізаторських пропозицій в Україні. Режим доступу: https://ips.ligazakon.net/document/view/u479_92?an=6&ed=1994_06_22
15. Методичні рекомендації про порядок складання, подачі і розгляду заяви на раціоналізаторську пропозицію. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0131223-95#Text>
16. ЗУ «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» (для «ноу-хау»). Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-V#Text>

Основна

1. Семків В.О., Мандра Р.С. Інтелектуальна власність. Підручник для студентів неюридичних факультетів. Львів: «Галицький друкар». 2015. 280 с.
2. Світличний О.П. Право інтелектуальної власності. Підручник. К.: НУБіП України, 2016. 355 с.
3. Москалюк М.Б., Кузьмич Л.В. Право інтелектуальної власності. Практикум: Навчальний посібник. Тернопіль, 2017. 200 с.
4. Еннан Р.Є. Право інтелектуальної власності К.: Алерта, 2016. 492 с.
5. Ходаківський Є.І., Якобчук В.П., Литвинчук І.Л. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти. Підручник. К.: «Центр учбової літератури», 2017. 504 с.
6. Бошицький Ю.Л., Ващинець І.І. Правова охорона творів образотворчого мистецтва в Україні: монографія. К.: Вид-во Європейського університету, 2011. 295 с.
7. Правова охорона винаходів і корисних моделей в Україні: проблеми теорії та практики: монографія / За заг. ред. Ю.Л. Бошицький, Я.Г. Воронін. К.: Вид-во Європейського університету, 2011. 342 с.

Додаткова

1. Лазебний В.С., Розорінов Г.М., Толюпа С.В. Основи інтелектуальної власності та її захисту. К.: «Видавництво Ліра-К», 2011. 160 с.
2. Філик Н.В., Козирева В.П. Право інтелектуальної власності: навч. посібник. К.: Вид-во Нац. авіац. Ун-ту «НАУ-друк», 2009. 120 с.
3. Захист прав інтелектуальної власності в господарському судочинстві / Вищ. госп. Суд України; за заг. ред. В.С. Москаленка. К.: Юрінком Інтер, 2009. 384 с.
4. Атаманова Ю.Є. Господарсько-правове забезпечення інноваційної політики держави. Харків: Видавництво "ФИНН", 2008. 424 с.
5. Штефан О.О. Авторське право у рекламі. К.: ТОВ «Лазурит - Поліграф», 2008. 149 с.
6. Дроб'язко В.С. Охорона баз даних: міжнародні, регіональні, національні аспекти. К.: ТОВ «Лазурит - Поліграф», 2008. 132 с.
7. Економіко-правові теоретичні та практичні аспекти переходу економіки України на інноваційну модель розвитку: Монографія / Орлюк О.П., Сіверський О.Б., Нежиборець В.І., Ревуцький С.Ф. та інш. К.: ТОВ «Лазурит-Поліграф», 2008. 323 с.
8. Боровик П.А., Коваленко Т.В., Тверезенко О.О. Інститут патентних повірених: міжнародний досвід та національна практика. Монографія / К.: ТОВ «Лазурит – Поліграф», 2008. 192 с.
9. Дорошенко О.Ф. Судова експертиза у цивільних справах щодо порушення прав інтелектуальної власності. К.: ТОВ «Лазурит-Поліграф», 2008. 206 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Офіційний портал Верховної Ради України. Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua/>.
2. Правова інформаційно-пошукова система «Нормативні акти України»: Режим доступу: <http://www.nau.ua>.
3. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України. Режим доступу: <http://mego.info/>
4. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України. Режим доступу: <http://mego.info/>
5. Державна система правової охорони інтелектуальної власності (Укрпатент). Режим доступу: <https://ukrpatent.org/uk>
6. Всесвітня організація інтелектуальної власності. Режим доступу: <https://www.wipo.int/portal/en/index.html#>